

Ochrana osobnosti

doc. JUDr. Kateřina Ronovská, Ph.D.
Právnická fakulta MU, Brno
2016

OSNOVA:

- Obecný výklad
- Právní zakotvení
- Člověk a jeho právo na ochranu osobnosti
- Jméno, příjmení, pseudonym – zvláštní a ucelenější úprava
- Chráněné statky osobností
- Omezení práva na ochranu osobnosti
- Prostředky ochrany osobnosti
- Právo na soukromí – dle OZ
- Právo na duševní a tělesnou integritu – dle OZ
- Práva člověka převzatého do zdravotnického zařízení – dle OZ
- Nakládání s částmi lidského těla – dle OZ
- Ochrana lidského těla po smrti člověka – dle OZ
- Zvláštní osobností práva tvůrčí (základní charakteristika)
- Ochrana názvu, pověsti a soukromí právnické osoby – tzv. quasi-osobnostní práva
- Soukromoprávní prostředky ochrany osobních údajů

Základní východisko:

poskytování právní ochrany **člověku,**

jako lidské osobnosti, jeho rodině a jeho osobnímu stavu patří mezi
pilíře obecného soukromého (občanského) práva

SOUKROMÁ OSOBNÍ PRÁVA NEMAJETKOVÉ POVAHY

- OSOBNÍ PRÁVA RODINNÁ
- OSOBNÍ PRÁVA STATUSOVÁ
- OSOBNÍ PRÁVA OSOBNOSTNÍ

PRÁVO NA OCHRANU OSOBNOSTI

- přirozenoprávní koncept - právní osobnost (subjektivita) je důsledek osobnosti člověka jako takového (nikoli naopak)
- stát člověku osobnost neposkytuje, ale garantuje (zaručuje) jí ochranu a upravuje způsoby jejího uplatnění

STÁT UPRAVUJE:

- ZPŮSOB VÝKONU PŘIROZENÉHO OSOBNOSTNÍHO PRÁVA
- ZPŮSOB OCHRANY TOHOTO PRÁVA (teritorialita)

PRÁVO NA OCHRANU OSOBNOSTI

- náleží nerozlučně a neoddělitelně každému člověku jako jedinečné individualitě (přírozené právo)
- Je spjata se zásadou, že „každý člověk má právo si žít podle svého“, čemuž odpovídá povinnost všech ostatních to respektovat
- nemajetkový charakter
- jednotné právo na ochranu osobnosti = jednota a celistvost lidské osobnosti
- chráněné jsou nehmotné statky osobnostní – hodnoty lidské osobnosti, které tvoří její fyzickou (tělesnou), a psychicko-morální i sociální integritu (všeobecná osobnostní práva) a výsledky duševní tvořivé činnosti (zvláštní osobnostní práva tvůrcí)

OSOBNOSTNÍ PRÁVO

- PŘIROZENÉ SUBJEKTIVNÍ PRÁVO (I POVINNOSTI) KAŽDÉHO ČLOVĚKA
- ABSOLUTNÍ PRÁVNÍ POVAHY
- PŮSOBÍ ERGA OMNES
- ZÁKLADNÍ LIDSKÁ PRÁVA:
 - +Nezadatelná (vrozená)
 - + Nezczitelná (nepřevoditelná)
 - + Nepromlčitelná
 - + Nezrušitelná (nemožnost se vzdát – subjektivní právo nemůže z vůle člověka zaniknout)

PRÁVNÍ ZAKOTVENÍ

- V MEZINÁRODNÍCH DOKUMENTECH
- V ÚSTAVĚ A LZPS
- ZÁKONNÉ ZAKOTVENÍ

MEZINÁRODNĚ PRÁVNÍ ZAKOTVENÍ

- Všeobecná deklarace lidských práv z roku 1948
- Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (1966) (vyhláška MZV č. 120/1976 Sb.)
- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (EÚLP50) sděl. č. 209/1992 Sb.), včetně Protokolů
- Evropská Úmluva na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny (Úmluva o lidských právech a biomedicíně), (sděl. č. 96/2001 Sb. m.s.), včetně Dodatkového protokolu o zákazu klonování lidských bytostí. (sděl. č. 97/2001 Sb. m. s.)atd.
- Úmluva o právech dítěte (sdělení č. 104/1991 Sb., s opčním protokolem č. 57/2006 Sb.m.s.)
- The Charter of Fundamental Rights of the European Union
- A další.....

ÚSTAVNĚ PRÁVNÍ ZAKOTVENÍ PRÁVA NA OCHRANU OSOBNOSTI

Ústava: zejména v preambuli

LZPS: zejm. čl. 1,6,7,8,10,11, 12,13, 15, 16

...podle čl. 10 odst. 1 LZPS "každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno".

ZÁKONNÉ ZAKOTVENÍ PRÁVA NA OCHRANU OSOBNOSTI

**§ 3, § 81 a násl. OZ, a též § 2956, 2957
OZ**

a další předpisy:

- § 21 a násl., zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

Další související předpisy

- Zákon č. 198/2009 Sb., antidiskriminační zákon, od. 1. 9. 2009 účinnost
- zákon č. 285/2002 Sb., o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a změně některých zákonů (transplantační zákon)
- zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů
- § 10, § 11 zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon)
- § 35, § 36 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání
- zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon),
- zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže
- zákon č. 227/2006 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních kmenových buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů
- zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- zákon 111/2009 Sb., o základních registrech
- zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
- Trestní zákoník
- 49 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích – přestupky proti občanskému soužití
- § 28 a § 35 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování
- OSŘ-§ 133a občanského soudního řádu
- ZZŘS

DŮLEŽITÝ PRAMEN POZNÁNÍ:

- JUDIKATURA ČESKÝ SOUDŮ
- JUDIKATURA EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA

JMÉNO ČLOVĚKA A JEHO OCHRANA (právo na ochranu jména – zvláštní)

- Statusový význam pro člověka, tradiční způsob identifikace/specifikum (člověk se s ním nerodí) – není vrozené, tj. přirozené
- Svoboda člověka zvolit si pro *soukromý styk* vlastní označení (jméno a příjmení) a nebýt jej zbaven (čl. 7 ÚP dítěte) – přirozené právo na pojmenování
- Prolínání práva soukromého a veřejného (veřejný zájem na evidenci obyvatelstva, matriční pořádek , používání v úředním styku)

Aktivní legitimace k ochraně jména – §78 NOZ

- Dotčený člověk
- Manžel, potomek, předek, partner (tax.) - vlastním jménem – (výjimka!)

Pokud kumulativně splněny 2 podmínky:

- a) v případě ztráty schopnosti/možnosti člověka samostatně chránit své právo (zvláštní „žalobní právo“ dle DZ) a zároveň
- b) nedal najevo (svéprávný), že si nepřeje

OCHRANA PŘÍJMENÍ

Zvláštní aktivní legitimace k ochraně příjmení § 78/3 (dědičné příjmení § 860 a násl.):

- manžel, osoba blízká (§ 22), byť nebylo do jejich právo ke jménu přímo zasaženo
- – důležitý zájem rodiny (ochrana rodového jména)
- i proti vůli dotčeného člověka
- i když nenese stejné příjmení

PSEUDONYM (§ 79)

- Přirozené právo zvolit si vlastní „jiné“ soukromé označení - pro určitý obor i pro soukromý styk vůbec (již i v ABGB)
- Není legální definice v NOZ ani v jiném zákoně (jakékoli označení v soukromém styku, odlišné od jména, nesmí být v rozporu s dobrými mravy, veřejným pořádkem)
- Právní jednání pod pseudonymem může být platné (kumulativně):
 - je-li zřejmé, kdo jednal
 - Nemůže-li mít druhá strana pochybnost o osobě jednajícího
- Vždy nutno respektovat ochranu práv 3 osob
- následky omylu (§ 583) nese kdo jedná pod pseudonymem, odpovědnost za výsledek, neřeší se zavinění
- Osobnostní ochrana pseudonymu (chráněný statek osobnostní), zvláštní úprava AutZ
 - souběh

OCHRANA OSOBNOSTI

PRINCIPY EXPLICITNĚ V OZ

§ 3 odst. 1 OZ: „Soukromé právo chrání důstojnost a svobodu člověka i jeho přirozené právo brát se o vlastní štěstí a štěstí jeho rodiny nebo lidí jemu blízkých takovým způsobem, jenž nepůsobí bezdůvodně újmu druhým.“

§ 3 odst. 2 OZ:.... „každý má právo na ochranu svého života a zdraví, jakož i svobody, cti, důstojnosti a soukromí“

§ 81 OZ: „Chráněna je osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého“.

OCHRANA OSOBNOSTI (aktivní legitimace)

Kdo se může domáhat ochrany?

- dotčený člověk (každý samostatně)
- osoby blízké (postmortální ochrana § 82 odst. 2 NOZ),
- právnícká osoba, týká-li se nedovolený zásah činnosti člověka v právnícké osobě, § 83 odst. 2
- u jména je okruh takto vymezených osob odlišně (§ 78 OZ), viz výše

OCHRANA OSOBNOSTI V OZ (pasivní legitimace)

Kdo může zasáhnout?

- „KAŽDÝ“ - člověk, právnická osoba, stát
- více osob společně – společná odpovědnost za zásah do osobnostní sféry (vydavatel, novinář na volné noze apod.)

CHRÁNĚNÉ STATKY OSOBNOSTNÍ DLE OZ

§ 81 odst. 1 OZ:

„Chráněna je osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého.“

§ 81 odst. 2 OZ: demonstrativní výčet:

- Život
- Důstojnost člověka
- Zdraví
- Právo žít v příznivém prostředí
- Vážnost
- Čest ve společnosti
- Soukromí
- Jeho projevy osobní povahy atd.....

OMEZENÍ PRÁVA NA OCHRANU OSOBNOSTI

- **Zásah se svolením člověka (se souhlasem)** – jednostranné právní jednání člověka
- **určitost** – jakého chráněného statku se týká, rozsah, způsob zásahu,
- § 84 zachycení, § 85 OZ rozšiřování podoby (zásahy do soukromí)
- kdo svolil - může odvolat souhlas (limity)

Zákonné licence (bez souhlasu) (podoba a soukromí)

tzv. **bezúplatné zákonné licence (rozšíření):**

- **Zákonná licence k ochraně práva nebo jiných chráněných zájmů třetích osob § 88/1 OZ**
- **zákoná úřední licence § 88/2 OZ**
- **Zákonná licence vystoupí-li někdo veřejně v záležitosti veřejného zájmu § 88 odst. 2 OZ**
- **zákoná licence vědecká a umělecká § 89 NOZ**
- **zákoná licence zpravodajská (reportážní) 89 NOZ**

Zákonné licence - §90 OZ – limity:

- Použití (pořízení) těchto chráněných hodnot (pevné limity):
- **nesmí být nepřiměřeným způsobem a v rozporu s oprávněnými zájmy člověka**
- **v případě pochybností vykládat restriktivně**
- musí být vždy zaručena základní ochrana důstojné existence člověka

ZÁKONNÉ LICENCE I.

K OCHRANĚ PRÁVA NEBO JINÝCH CHRÁNĚNÝCH ZÁJMŮ TŘETÍCH OSOB:

88 odst. 1 NOZ: PODOBIZNA, ZVUKOVÝ A OBRAZOVÝ ZÁZNAM (NE PÍSEMNOST OSOBNÍ POVAHY) *“Svolení není třeba, pokud se podobizna nebo zvukový a obrazový záznam pořídí nebo použijí k výkonu nebo ochraně práv jiných nebo právem chráněných zájmů jiných osob.”*

ÚŘEDNÍ a V PŘÍPADĚ, ŽE NĚKDO VYSTOUI V ZÁLEŽITOSTI VEŘEJNÉHO ZÁJMU

88 odst. 2 NOZ PODOBIZNA, ZVUKOVÝ A OBRAZOVÝ ZÁZNAM(I PÍSEMNOST OSOBNÍ POVAHY)... *„na základě zákona k úřednímu účelu nebo v případě, že někdo veřejně vystoupí v záležitosti veřejného zájmu.“*

ZÁKONNÉ LICENCE II.

VĚDECKÁ A UMĚLECKÁ, ZPRAVODAJSKÁ:

§ 89 NOZ: vědecká a umělecká licence zpravodajská - (NE POUŽITÍ PÍSEMNOTÍ OSOBNÍ POVAHY)

DŮLEŽITÉ! ZÁKONNÝ DŮVOD NESMÍ BÝT VYUŽIT
NEPŘIMĚŘENĚ A V ROZPORU S OPRÁVNĚNÝMI ZÁJMY
ČLOVĚKA (§ 90 NOZ)

X

PRÁVO NA INFORMACE, SVOBODA PROJEVU, OCHRANA
VEŘEJNÉHO POŘÁDKU, VŽDY NUTNÝ TEST PROPORCIONALITY
(VIZ NÍŽE)

PROSTŘEDKY OCHRANY PRÁVA NA OCHRANU OSOBNOSTI (NÁROKY ZE ZÁSAHŮ)

- PRÁVO NA OCHRANU OSOBNOSTI JE SUBJEKTIVNÍ ABSOLUTNÍ, SOUKROMÉ PRAVO - JE VYBAVENO NÁROKEM (VYMAHATELNÉ)
- Prostředky ochrany jsou zakotveny v nejrůznějších soukromoprávních i veřejnoprávních právních předpisech
- Ochrana se týká porušení i ohrožení práva
- Rozmanitost skutkových podstat – zásahy do složek osobnosti a projevů osobní povahy
- Občanský zákoník zakotvuje obecné i zvláštní právní prostředky ochrany osobnosti.
- Předpoklad: neoprávněný zásah, objektivně způsobilý přivodit nemajetkovou újmu na právech chráněných § 81 a násl. NOZ

OBJEKTIVNÍ ODPOVĚDNOST ZA ZÁSAH DO OSOBNOSTNÍ SFÉRY

Obecné hmotně právní předpoklady :

- existence zásahu objektivně způsobilého porušit, popř. ohrozit osobnostní právo (chráněné statky) a tím způsobit nemajetkovou újmu
- Neoprávněnost zásahu, resp. protiprávnost
- příčinná souvislost mezi zásahem a jeho neoprávněností

PROSTŘEDKY OCHRANY OSOBNOSTI I. ZVLÁŠTNÍ ŽALOBNÍ NÁROKY

NOVĚ! taxativní výčet:

- **zdržení se (upuštění)** od neoprávněného zásahu – negatorní – zápůrčí žalobou) - § 82 odst. 1 NOZ (ochrana před jednorázovým – pokud stále trvá i trvalým zásahem)
- **odstranění škodlivého následku (restituční)** – 82 odst. 1 NOZ – obnovit původní stav (např. stažení difamujících informací z internetu)

-
- **náhrady nemajetkové újmy společná úprava s náhradou újmy majetkové, nelze považovat za zvláštní nárok z (absolutní) ochrany osobnosti, ale pro vznik závazku k náhradě újmy je vyžadováno zavinění (subjektivní odpovědnost)**

PROSTŘEDKY OCHRANY OSOBNOSTI II. - OBEČNÉ SOUKROMOPRÁVNÍ NÁROKY

- Nárok na náhradu vzniklé nemajetkové újmy (přiměřené zadostiučinění)
- § 2956
- Nelze předem vyloučit nebo omezit povinnost k náhradě újmy a přirozených právech - § 2989
- Nárok na náhradu vzniklé majetkové újmy (skutečné škody, ušlého zisku)
– 2910 a násl.
- Nárok na vydání bezdůvodného obohacení (§ 2875 a násl. NOZ)

NÁHRADA NEMAJEKTOVÉ i MAJETKOVÉ ÚJMY

- PŘI ZÁSAHU DO PRÁVA NA OCHRANU OSOBNOSTI LZE I POŽADOVAT NÁHRADU MAJETKOVÉ A NEMAJTEKOVÉ ÚJMY (§ 2956 NOZ)
- VYŽADOVÁNO ZAVINĚNÍ RUŠITELE– SUBJEKTIVNÍ ODPOVĚDNOST (§ 2910 A NÁSL.)
- Zvláštní skutková podstata § 2956 NOZ: „*Vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části tohoto zákona (NOZ), nahradí škodu majetkovou i nemajetkovou, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy.*“
- „*Nemajetková újma se odčiní přiměřeným zadostiučiněním. Zadostiučinění musí být poskytnuto v penězích.....*“ (§ 2951) – preferována peněžitá satisfakce (změna oproti OZ)

Náhrada nemajetkové újmy

- Interpretační pravidlo pro určování výše náhrady nemajetkové újmy (2957 NOZ) výslovně v zákoně, co dovodila judikatura dříve
- Náhrada nemajetkové újmy i dalším osobám (2971 NOZ) –zvláštní žalobní nároky těchto osob
- „neoficiální“ tabulky NS + metodika

OTÁZKA PROMLČENÍ

nepromlčitelnost absolutního práva na ochranu osobnosti

ale!

Promlčení práva na odčinění újmy (i práva na vydání BO)

§ 612 NOZ: „V případě práva na život, důstojnost, jméno, zdraví, vážnost, čest, soukromí nebo obdobného osobního práva se promlčují jen práva na odčinění újmy způsobené na těchto právech.“

K ROZHODOVÁNÍ SPORŮ Z OCHRANY OSOBNOSTI
V I. STUPNI
JE PŘÍSLUŠNÝ OBECNÝ (OKRESNÍ SOUD)
ŽALOVANÉHO

(změna oproti dosavadní úpravě, kdy krajské
soudy)

DALŠÍ PROSTŘEDKY OCHRANY OSOBNOSTNÍCH PRÁV

OCHRANA V MEDIÁLNÍM PRÁVU – právo na odpověď a dodatečné sdělení

OCHRANA OSOBNOSTI ZAMĚSTNANCE § 13, § 16 rovné zacházení (rovněž
133a OSŘ – žalovaný musí prokázat opak

OCHRANA OSOBNOSTI V ANTIDISKRIMINAČNÍM ZÁKONĚ § 10

OCHRANA OSOBNOSTI V OBLASTI SVOBODNÉHO PŘÍSTUPU K INFORMACÍM
(řeší kolizi)

OCHRANA TRESTNĚPRÁVNÍ

OCHRANA SPRÁVNĚ PRÁVNÍ

VYBRANÉ CHRÁNĚNÉ STATKY OSOBNOSTNÍ

PODOBA A SOUKROMÍ V NOZ

- Zachytit a rozšiřovat podobu člověka je možné jen s jeho svolením (§ 84 a 85 NOZ, výj.), svolení možno odvolat, náhrada újmy, pokud podstatná změna okolností
- Limit: Nikdo nesmí zasáhnout do soukromí jiného, nemá-li k tomu zákonný důvod (§ 86 NOZ), totéž platí o písemnostech osobní povahy
- Zákonné licence: – vykládat restriktivně
- Test proporcionality

Z judikatury:

Rozsudek ESLP ze 16. 12. 1992, ve věci Niemitz vs. Němcko:

„.....soud nepokládá za možné ani nutné pokusit se o vyčerpávající definici pojmu "soukromý život". Bylo by příliš restriktivní limitovat tento pojem na "vnitřní kruh", v němž může jedinec žít svůj vlastní osobní život podle svých představ, a úplně z něho vyloučit svět nezahrnutý do tohoto kruhu. Respektování soukromého života musí rovněž zahrnovat do určité míry i právo vytvářet a rozvíjet vztahy s ostatními lidskými bytostmi.....“

Rozsudek ESLP z 6.2. 2001, ve věci Bensaid vs. Spojené království Velké Británie a Severního Irsku:

„.....soukromý život je široký pojem, který se nehodí k vyčerpávající definici.....“

Rozsudek ESLP z 19.2. 1998, ve věci Guerrová a další vs. Itálie:

„Vážné zásahy do životního prostředí mohou mít dopad na blaho osob a mohou je zbavit možnosti pokojného užívání obydlí, čímž poškozují jejich rodinný a soukromý život.“

Zásad do soukromí - příklad

Von Hannover v. Německo 2004, (59320/00), ECHR 294, Ochrana soukromého života

Monacká princezna – snaha ochránit soukromí své a své rodiny, německý ústavní soud dal přednost právu na informace a svobodě projevu, ale ESLP právu na soukromí

Vlastní chování určuje meze ochrany osobnosti (soukromí)

Blíže k tomu též Herzog, J.: Případ Caroline von Hannover – zveřejnění fotografií ze soukromí prominentů, Právní rozhledy 23/2004, str. 877-880

(blíže na seminářích)

PRÁVO NA TĚLESNOU INTEGRITU

- PODROBNĚJŠÍ ÚPRAVA, ČASTO ODLIŠNÝ REŽIM VEŘEJNOPRÁVNÍCH PŘEDPISŮ
- Poučovací povinnost při zákroku (zásahu)- vědomí o povaze a jeho možných následcích §94
- Zákonný zástupce souhlas se zásahem, pokud k „přímému prospěchu“ zastoupeného §93 odst. 2
- Informovaný souhlas §94 a násl., možnost odvolání
- Písemný souhlas – pokusy, zákrok, který zdravotní stav nevyžaduje

Zásahy do tělesné integrity

- Souhlasy nezletilců se zásahem (§ 95)
- Presumpce souhlasu se zásahem do integrity (§ 97) – pokud není vyžadován písemný
- Souhlas dalších osob se zásahem (§98), není-li člověk schopen projevit vůli, stav nouze
- KDY SOUHLAS SOUDU: Konflikt zákonného zástupce a nezletilce staršího 14 let (§100), osoby neschopné úsudku

PRÁVA ČLOVĚKA PŘEVZATÉHO DO ZDRAVOTNICKÉHO ZAŘÍZENÍ BEZ JEHO SOUHLASU

- Převzetí a držení člověka bez souhlasu – ultima ratio:
 - Pouze ze zákonem stanovených důvodů
 - Pokud nelze zajistit jinak
 - Zvláštní řízení v ZZŘS

Ke stažení: Praktické dopady NOZ na provozování lékařské praxe (Doležal/Doležal)

http://zdravotnickepravo.info/wp-content/uploads/2014/05/Praktick%C3%A9-dopady-NOZ-na-provozov%C3%A1n%C3%AD-l%C3%A9ka%C5%99sk%C3%A9-praxe_ebook.pdf

PRÁVA ČLOVĚKA PŘEVZATÉHO DO ZDRAVOTNICKÉHO ZAŘÍZENÍ BEZ JEHO SOUHLASU

- Podání návrhu na omezení svéprávnosti není samo o sobě důvodem, aby byl člověk bez svého souhlasu do zařízení převzat a držen
- Převzetí oznámit do 24 h soudu – soud do 7 dnů rozhodne o přípustnosti opatření
- Informační povinnost zdravotnického zařízení (o právním postavení, zákonném důvodu opatření, následcích) vůči drženému, příp. zákonnému zástupci, podpůrci, důvěrníku, zmocněnci
- Ochrana soukromí
- Možnost přezkumu nezávislým lékařem
- Možnost odmítnout určitý zákrok či léčebný úkon

NAKLÁDÁNÍ S ČÁSTMI LIDSKÉHO TĚLA

- Člověk, jemuž byla odňata část těla má právo dozvědět se, jak s ní bylo naloženo.
- Zákaz nakládání způsobem nedůstojným a ohrožujícím veřejné zdraví
- Souhlas i konkludentní s použitím části těla k zdravotnickým, výzkumným, vědeckým účelům
- Výslovný souhlas s použitím neobvyklým
- Co má původ v lidském těle, platí obdobně co o částech lidského těla
- PŘENECHÁNÍ ČÁSTI TĚLA JINÉMU, POKUD TAK STANOVÍ ZVLÁŠTNÍ PŘEDPIS (NAPŘ. ZÁKON O TRANSPLATACÍCH)
- VLASY, PODOBNÉ ČÁSTI LIDSKÉHO TĚLA – I ODMĚNA – VĚC MOVITÁ (§

OCHRANA LIDSKÉHO TĚLA PO SMRTI ČLOVĚKA

- PRÁVO ROZHODNOUT, JAK BUDE NALOŽENO S JEHO TĚLEM, i jaký má mít pohřeb (x zákon o pohřebnictví) (§ 113, § 114)
- Presumpce nesouhlasu s pitvou (§ 116)
- Provést pitvu lze bez souhlasu, pokud tak stanoví zvláštní zákon, rejstřík souhlasu s pitvou nebo formou veřejné listiny, lze odvolat – písemná forma

ZVLÁŠTNÍ OSOBNOSTNÍ PRÁVA TVŮRČÍ – EXKURS

(blíže samostatný kurs právo duševního vlastnictví)

- náleží pouze člověku – **tvůrci (původci)**, kterým může být pouze fyzická osoba, což vyplývá z povahy tvůrčí činnosti (tvorby) samé.
- vztahují se k tvůrčím duševním plodům osobnosti fyzické osoby.

Mezi tato práva patří:

- 1) osobní právo na ochranu autorství,
- 2) osobní právo na ochranu původcovství výkonu výkonného umělce
- 3) osobní právo na ochranu původcovství ideálních předmětů průmyslových práv,
- možný souběh zvláštní ochrany autorskoprávní nebo průmyslově právní a obecné občanskoprávní

„QUASI OSOBNOSTNÍ PRÁVA“ PRÁVNICKÝCH OSOB

- právnické osoby nemají „osobnost“ , nejsou nadány přirozenými právy !!!!!!!!!!!

Proto:

- „quasi osobnostní“ chráněné statky
- § 135 OZ: rozšíření a drobné zpřesnění – název, pověst, soukromí
- Povinnost zdržet se zásahů, odstranit vadný stav
- Nekalosoutěžní ochrana
- Právo na odpověď a dodatečné sdělení (tiskový zákon/ zákon o rozhlasovém a televizním vysílání)
- Trestní zákoník

OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ SOUKROMOPRÁVNÍ PROSTŘEDKY

Zvláštní soukromoprávní režim je v případě osobních údajů stanoven na *základě zák. č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů*

v souladu se směrnicí 95/94/ES a mezinárodními úmluvami

(předcházel zákon č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech – v souladu s Úmluvou Rady Evropy č.108)

Zákon o ochraně osobních údajů

Které otázky reguluje?

- Ochranu osobních údajů o fyzických osobách
- Práva a povinnosti při zpracování údajů
- Podmínky jejich předávání do jiných států
- Postavení a působnost ÚŘADU NA OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

WWW.UOOU.CZ

Jaký okruh subjektů podléhá jeho režimu?

Mocenské orgány

Fyzické osoby

Právnícké osoby

ZÁKON SE VZTAHUJE NA VEŠKERÁ ZPRACOVÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ
AUTOMATIZOVANĚ NEBO JINÝMI PROSTŘEDKY

Nevztahuje se na:

- pro osobní potřebu fyzické osoby
- nahodilé shromažďování údajů
- pro účely statistické a archivnictví
- pro určité účely, v zákonem stanovených případech – např. zajištění bezpečnosti a obrany státu, veřejného pořádku, prevence trestné činnosti atd. § 3 odst. 6

Pojmy, se kterými zákon pracuje:

OSOBNÍ ÚDAJ

Jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. (leg. definice § 4)

CITLIVÝ OSOBNÍ ÚDAJ

Takový, který vypovídá i národnostním, rasovém nebo etnickém původu, politických postojích, členství v OO, náboženství, filozofickém přesvědčení, odsouzení za trestný čin, zdravotním stavu a sexuálním životě subjektů údajů a jakýkoli biometrický nebo genetický údaj subjektu údajů.

Ochrana práv subjektů údajů § 21

- a) Požádat správce či zpracovatele o vysvětlení
- b) Požadovat odstranění vzniklého stavu
- c) Možnost obrátit se na Úřad s žádostí o zajištění nápravy

Vznikla-li nemajetková/nemajetková újma ochrana dle OZ

PRÁVO NA OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ VS. PRÁVO NA SVOBODNÝ PŘÍSTUP K INFORMACÍM

- Rozsudek NSS ze dne 27.5. 2011:

Právo na ochranu osobních údajů není neomezené. Chráněno je pouze před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním a jiným zneužíváním, Stanoví-li zákon o svobodném přístupu k informacím povinnost poskytnout některé osobní údaje (jinak chráněné zákonem o ochraně osobních údajů), jedná se o jejich poskytnutí podle práva, tj. oprávněně.

OCHRANA OSOBNOSTI V OZ - SHRNUTÍ

- JEDNOTA LIDSKÉ OSOBNOSTI = JEDNO OSOBNOSTNÍ PRÁVO (A DÍLČÍ OPRÁVNĚNÍ – chráněné statky)
- Garance všech jeho přirozených práv (i práva brát se o vlastní štěstí?)
- Každý může žít podle svého, neporušuje-li tím práva jiných, tj. i odpovědnost za vlastní život
- Demonstrativní výčet chráněných statků (81 odst. 2 NOZ: život a důstojnost člověka, jeho zdraví, právo žít v příznivém prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a projevy jeho osobní povahy.
- Možnosti omezení práva na ochranu osobnosti – zákonné licence
- Zvláštní prostředky ochrany osobnosti
- Ochrana jména a příjmení – zvláštní úprava § 77 a násl.
- Ochrana pseudonymu § 79
- Ochrana soukromí, ochrana při zásazích do tělesné integrity, ochrana osob držených ve zdravotnickém zařízení, pietní ochrana, ochrana osobních údajů
- Ochrana osobních údajů – zvláštní zákon

Literatura:

- ***Tůma, P. in: Lavický a kol., Komentář k § 1 – 654, C.H. Beck, 2014***
- ***Doležal, T. in: Melzer, F., Tégl, P., Komentář k § 1 – 117, Leges, 2013***
- ***Bartoň, M: Svoboda projevu: Principy, garance, meze, Linde, Praha 2010***
- ***Mates, P. Janečková, E. Bartík, V.: Ochrana osobních údajů, Leges, 2012***

..... A TO JE VŠE.....

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

